

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Dobos Anita Kornélia pártfogó ügyvéd által képviselt felperes neve(felperes címe) felperesnek – a Moldován és Társa Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Moldován András ügyvéd) által képviselt alperes neve(**alperes címe**) alperes ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indult perében a Budapest Környéki Törvényszék 2018. január 10. napján meghozott 15.P.20.492/2017/10. számú ítélete ellen a felperes részéről 13, 15. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal a kiegészítéssel, hogy a felperest képviselő dr. Dobos Anita Kornélia pártfogó ügyvédet az elsőfokú eljárásban kifejtett tevékenysége ellenében megillető, az állam által előlegezett díját a felperes viseli.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 127.000 (százhuszonhétezer) forint másodfokú perköltséget és térítsen meg az államnak külön felhívásra 1.196.100 (egymillió-százkilencvenhatezer-száz) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

A felperest képviselő dr. Dobos Anita Kornélia pártfogó ügyvédet a másodfokú eljárásban kifejtett tevékenysége ellenében megillető, az állam által előlegezett díját a felperes viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében közjegyzői jogkörben okozott kár címén 14.951.850 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresete ténybeli alapjaként előadta, hogy az alperes helyettese 2007. május 18-án jogszabálykerülő, illetve jogszabályba ütköző módon foglalta közjegyzői okiratba a közte és a perben nem álló ... Bank ... Zrt. között létrejött kölcsön- és jelzálogszerződést, melynek jogerős ítélettel megállapítottan érvénytelen az I.4. pontjában foglalt feltétele, miszerint a bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői tanúsítványt az adós a szerződés aláírásával hitelesnek fogadja el a végrehajtás céljából szükséges tényadat igazolására, továbbá jogszabályba ütközés okán szintén érvénytelen a II.2. pontban foglalt, a jelzálogjog biztosítására kikötött elidegenítési és terhelési tilalomra vonatkozó rendelkezése. A felperes álláspontja szerint a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Kjtv.) 3. § (1) bekezdése szerint az alperes, illetve helyettese köteles lett volna megtagadni a közreműködést, amit olyan jogügyletbe kértek, amely a Fővárosi Ítéltábla jogerős határozatával megállapítottan jogszabályba ütközik, illetve jogszabály megkerülésére irányul. Érvelése szerint a Kjtv. 121. §-a alapján az előbbi szerződési feltételeket aggályos körülményeknek kellett volna tekinteni. Állította, hogy a jogszabályba ütköző közokirat tette lehetővé, hogy a bank 2007. december 3-án jogszerűtlenül

felmondja a kölcsönszerződést, továbbá, hogy az ingatlanra elidegenítési és terhelési tilalmat jegyezzen be. A felmondás jogszerűtlenségét 6 évnyi pereskedés után tudta bizonyítani, melyet megelőzően kétszer is végrehajtást rendeltek el a lakóhelyüül szolgáló ingatlanra. Kárként a részére folyósított kölcsön összegét vette számításba, az okozatosságot pedig arra alapította, hogy a kölcsönszerződés nem jött volna létre, ha az alperes megtagadta volna a közreműködést a közjegyzői okirat elkészítésében.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, azzal védekezett, hogy a kártérítési felelősség konjunktív feltételei nem állnak fenn, mert a közjegyzői okiratot a szerződő felek felkérésére készítették. A felmondás jogellenessége nem a közjegyzői okiratból, hanem a bank eljárásából fakad, ami a felperes számára kedvező ítélettel orvoslásra került. Hangsúlyozta, hogy a közreműködést csak a Kjt. 5. § (1) bekezdésében felsorolt okokból tagadhatja meg, a szerződés évekkal később megállapított érvénytelenségét a közokiratba foglaláskor nem lehetett kétséget kizáróan észlelni, amiből következően terhére kirívóan téves jogalkalmazás, illetve jogértelmezés nem állapítható meg. Állította továbbá, hogy amennyiben a felperesnek fenn is állna kárkövetelése, az elévülés miatt bírói úton nem érvényesíthető, mert a megjelölt károkozó magatartásból, a közjegyzői okirat elkészítéséből következően a károsodás bekövetkeztének és a követelés elévülésének kezdő időpontja, 2007. május 18., amitől számított öt év elteltével indított a felperes keresetet.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 500.000 forint perköltséget és a Magyar Államnak külön felhívásra 897.100 forint feljegyzett kereseti illetéket.

Az ítélet indokolása szerint a bíróság elsősorban az alperes elévülési kifogását vizsgálta a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 324. § (1) bekezdése és 326. § (1) bekezdése alapján. Abból indult ki, hogy a felperes a 2007. május 18-án elkészített közjegyzői okiraatra alapozottan, abból eredően terjesztett elő kárigényt, amelynek esedékessége, egyben az elévülés kezdő időpontja 2007. május 18. volt, így az elévülési idő 2012. május 17-én lejárt. Azt a körülményt, hogy a közjegyzői okiratba foglalt szerződés egyes feltételeinek érvénytelenségét a 2012. április 19-én jogerős (... számú) ítélet állapította meg, amelyet a felperes 2012. május 29-én vett át, a Ptk. 326. § (2) bekezdése szerint az elévülés nyugvása körében vizsgálta. Tekintettel arra, hogy a jogerős ítéletről való tudomásszerzés időpontjában az elévülési idő már eltelt, a felperesnek 2012. május 29-től számítottan egy év állt volna rendelkezésére a követelése érvényesítésére, ami azonban csak a 2015. december 17-i keresetindítással történt meg. A felperes által hivatkozott, szóban megtörtént igénybejelentés a Ptk. 327. § (1) bekezdése szerint az elévülést nem szakította meg, mert ilyen hatály csak az írásbeli felszólításhoz fűződik. Ugyancsak nem volt alkalmas az elévülés megszakítására a felperes 2012. július 20-i, a Magyar Országos Közjegyzői Kamarának írt levele, mert az elévülés megszakítására csak az olyan felszólítás alkalmas, ami tartalmazza a követelés beazonosítására alkalmas adatokat, kitűnik belőle a követelés érvényesítésének szándéka és megérkezik az ellenérdekű félhez. A hivatkozott levelet azonban a felperes egyrészt nem az alpereshez intézte, másrészt pedig az elévülési idő leteltét követően írta, így legfeljebb az elévülést követő egy éves igényérvényesítési határidő tekintetében bírt volna jelentőséggel. Az előbbiekből következően a felperes követelése elévült, bírósági úton nem érvényesíthető, ezért a keresetet a kárfelelősség feltételeinek vizsgálata nélkül elutasította.

A pervesztes felperest a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 78. §-a alapján kötelezte az alperes ügyvédi munkadíjól álló perköltsége megfizetésére, továbbá a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (a továbbiakban: Kmr.) 13. § (2) bekezdése szerint a feljegyzett kereseti illeték viselésére.

Az ítélet ellen, annak megváltoztatása és az alperes keresettel egyező marasztalása iránt a felperes fellebbezett. Fellebbezését azzal indokolta, hogy követelése nem évült el, mert az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően a követelés csak a közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés és jelzálogszerződés semmisségének megállapítása iránti perben meghozott ítélet jogerőre emelkedésének napján, 2012. április 19-én vált esedékessé, amitől számítottan a keresetindításig az elévülési idő még nem telt le. Az elévülés megszakítása [Ptk. 327. §] körében hivatkozott arra, hogy a jogerős ítélet kézhezvétele után az alperest tájékoztatta mind szóban, mind írásban a kártérítési igényéről és az alperes tájékoztatásának megfelelően a Magyar Országos Közjegyzői Kamarához fordult. Érvelése szerint az alperes magatartásával neki okozott kár folyamatosan megvalósult tekintve, hogy jelenleg is pere van folyamatban. Hangsúlyozta, hogy az alperes jogellenes magatartása abban állt, hogy a Kjt. 3. § (1) és (2) bekezdésében írtak ellenére nem tagadta meg a közreműködést és nem hívta fel figyelmét az aggályos körülményekre, amely magatartásával neki kárt okozott.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására és a felperes másodfokú perkoltsághoz marasztalására irányult. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a megállapított tényállásból helytálló jogi következtetéseket vont le és érdemben helyes döntést hozott. Kiemelte, hogy a kártérítési követelés elévülésének kezdő időpontja a Ptk. 360. § (1) bekezdése szerint a károsodás időpontja, ami a felperes által állított károsodás bekövetkezése esetén a kölcsön folyósításának időpontja lehetett volna. Az elévülés kezdő időpontja szempontjából nincs jelentősége annak, hogy egy perben nem álló, harmadik személlyel szemben indított perben meghozott jogerős ítéletet a felperes mikor vette át. Az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a közjegyzőhelyetteshez intézett telefonhívás és a Magyar Országos Közjegyzői Kamara részére írott levél a Ptk. 327. § (1) bekezdése alapján nem volt alkalmas az elévülés megszakítására. Az elsőfokú eljárásban előadott ellenkérelmében foglaltakat fenntartva hangsúlyozta, hogy a kereset a kártérítés konjunktív feltételeinek hiánya miatt is alaptalan.

A Fővárosi Ítéltábla teljes terjedelmében bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét, mert annak nem volt fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése [Pp. 228. § (4) bekezdés].

A felperes fellebbezését az ítéltábla alaptalannak találta. Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és az ítéltábla a döntéssel is egyetértett, annak releváns jogi indokait azonban a következőkkel egészíti ki.

A felperes az alperessel szemben a Ptk. 349. § (1) bekezdése és az e mellett alkalmazandó 339. § (1) bekezdése alapján érvényesített kártérítési igényt, ezért elsőként azt kellett vizsgálni, hogy teljesült-e a Ptk. 349. § (1) bekezdése szerinti kárfelelősség speciális feltétele azaz, hogy a kár rendes jogorvoslattal elhárítható volt-e vagy sem és ehhez képest a felperes a rendes jogorvoslati lehetőségeket kimerítette-e. Adott esetben az előbbi feltétel teljesült, mert rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható a felperes által állított kár, nevezetesen, hogy közjegyzői okirat formájában létrejött a szerződés a pénzintézettel.

A Ptk. 339. §-ában meghatározott előfeltételek vizsgálata körében az ítéltábla abból indult ki, hogy a felperes kártérítésként a neki a kölcsönszerződés alapján folyósított kölcsön összegét igényelte a közjegyzői okiratot készítő közjegyzőhelyettesért a Kjt. 29. § (2) bekezdése szerint felelős alperestől, mint közjegyzőtől. Az elsőfokú bíróság a keresetet a követelés elévülése miatt utasította el, az ítéltábla ezzel szemben annak tulajdonít jelentőséget, hogy a Ptk. 324. § (1) bekezdésének szövegéből következően csak a követelés évülhet el, tehát ahhoz, hogy az elévülést vizsgálni

lehesen kell, hogy legyen követelés. Ehhez képest a rendelkezésre álló adatok alapján, önmagában a kereset alapjául előadott tényállításokból is nyilvánvaló, hogy a felperesnek nincs kárkövetelése az alperessel szemben, mert a felperes által előadott tényállás alapján nincs és nem lehet a felperesnek olyan igénye, hogy a kölcsönszerződés teljesítéseként részére folyósított kölcsönt, azzal egyező összegben kártérítésként a közjegyzői okiratot készítő közjegyzőtől alappal követelhesse. A kár fogalmát a Ptk. 355. § (4) bekezdése határozza meg, ami szerint kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges. Adott esetben nem lehet szó arról, hogy a kölcsön folyósítása által a felperes vagyonában értékcsökkenés állt volna be, tehát tényleges kár nem merült fel, elmaradt vagyoni előny szintén fogalmilag kizárt és a folyósított kölcsön olyan költségnek sem minősülhet, ami a kár csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges. A felperes által kárként megjelölt és érvényesíteni kívánt összeg tehát eleve nem felelt meg a Ptk. 355. § (4) bekezdésében meghatározott kárfogalomnak. A felperes voltaképpen a kárigényét abból vezette le, hogyha nem jött volna létre az alperes közreműködésével a kölcsönszerződés, akkor a kölcsönt nem kellene visszafizetni, hiszen azt neki nyilván nem is folyósították volna. Adott esetben azonban annak van jelentősége, hogy a hitelező a kölcsönt a felperesnek folyósította, teljesítette a szerződésből származó kötelezettségét, a folyósított kölcsönt a felperesnek nem azért kell visszafizetni, mert közokiratba foglaltan létrejött a kölcsönszerződés, hanem azért, mert a bank a kölcsönt neki átadta. Attól függetlenül, hogy a kölcsönszerződésben voltak részbeni érvénytelenséget okozó rendelkezések, az bizonyosan kijelenthető, hogy a kölcsön nem volt ajándék, amit nem kell visszafizetni. Egy visszterhes szerződés alapján az egyik szerződő fél által a másiknak teljesített szolgáltatás – mint adott esetben a kölcsön kifizetése – nem minősülhet kárnak, mert egyrészt nem illeszkedik a Ptk. 355. § (4) bekezdésében meghatározott kárfogalomba, másrészt a szerződéses szolgáltatás teljesítése nem minősíthető a Ptk. 339. § (1) bekezdésében írt, más által okozott kárnak.

Az előbbieken kívül az is nyilvánvaló, hogy a felperes által állított és jogellenesnek mondott magatartás, valamint a kárként érvényesíteni kívánt összeg közötti okozati összefüggés is hiányzik, hiszen az 1959. évi Ptk. alkalmazásában nem tekinthető minden olyan magatartás okozatosnak, ami nélkül a kár nem következett volna be, hanem csak a lényeges, a valóságos okozati összefüggésben lévő magatartás alapíthat meg oksági kapcsolatot, míg a távoli kapcsolatot mutató történések az okozati összefüggést nem alapozhatják meg. Adott esetben az alperes magatartása a szerződés létrejöttében való közreműködés annyiban, amennyiben helyettese azt közokiratba foglalta. Ehhez képest a kölcsön visszafizetési kötelezettség releváns oka nem a szerződés létrejötte, illetve közokiratba foglalása, hanem az, hogy a felperes a kölcsönt felvette, ami visszterhes szolgáltatás volt és ebből következően vissza is kell azt szolgáltatnia. Amennyiben a felperes azt tekinti lényegesnek, hogy a saját szerződő partnere jogszerűtlenül mondta fel a kölcsönszerződést, illetve abban egyébként fizetési kötelezettséget nem eredményező tisztességtelen szerződési feltételeket alkalmazott és a Fővárosi Ítéltábla jogerős ítélete ellenére sem állítja vissza hatályába a kölcsönszerződést, akkor ezek a magatartások az alperessel kapcsolatban nem értékelhetők, hiszen nem az alperes magatartása egyik sem.

Az előbbiekből következően kár és okozati összefüggés hiányában a Ptk. 339. § (1) bekezdésre tekintettel a kereset nem teljesíthető, az elévülésnek így nincs jelentősége, mert követelés hiányában azt nem lehetett vizsgálni.

A kifejtettekre tekintettel az elsőfokú bíróság elutasító döntését az ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, észlelve, hogy az állam által előlegezett pártfogó ügyvédi díj

viseléséről az elsőfokú bíróság a Pp. 87. § (2) bekezdésében foglaltak ellenére nem rendelkezett, amely hiányosságot az ítélőtábla a Pp. 253. § (3) bekezdésének alkalmazásával a fellebbezési korlátra tekintet nélkül hivatalból pótolta. A felperest képviselő pártfogó ügyvédet az első- és a másodfokú eljárásban kifejtett tevékenysége ellenében megillető díj viseléséről a Pp. 87. § (2) bekezdése és a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény 11/B. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a felperes nem igényelhetette másodfokú perköltsége megtérítését és a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint köteles az alperes másodfokú perköltsége, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdése, valamint a 4/A. §-a alapján, a másodfokú eljárásban kifejtett tevékenység idő- és munkaigényére tekintettel mérsékelt ügyvédi munkadíj megfizetésére, továbbá a Kmr. 13. § (2) bekezdése szerint a feljegyzett fellebbezési illeték viselésére.

Budapest, 2018. október 4.

. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

. Matosek Edina s.k.. Benedek Szabolcs s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: